

IJTIMOIIY-PEDAGOGIK FAOLIYATNI TASHKIL ETISHGA QARATILGAN JARAYON MAZMUNI

Amonov Mirjon Namozovich

Buxoro davlat universiteti pedagogika kafedrasini o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada o'qituvchining o'quvchilarga ta'lim va tarbiya berish vazifalarini hal qilishga qaratilgan, shuningdek, pedagogik ta'sir ko'rsatish vositalari bilan amalga oshiriladigan ijtimoiy kasbiy faolligi mazmuni yoritilgan. O'qituvchining mazkur faoliyat jarayonida o'qitish, yo'l-yo'riqlar ko'rsatish, tarbiyalash, o'quv-tarbiya ishlarini tashkil qilish hamda, Prezident farmonlari va qarorlari, hukumat farmoyishlarini targ'ib etishdagi pedagogik mahorat qirralari o'z aksini topgan.

Kalit so'zlar: ijtimoiylashuv, jarayon, faoliyat, ta'lim, tarbiya, kasb, mahorat, mazmun, xususiyat.

СОДЕРЖАНИЕ ПРОЦЕССА ОРГАНИЗАЦИИ СОЦИАЛЬНО- ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Амонов Миржон Намозович

**Преподаватель кафедры педагогики Бухарского государственного
университета**

Аннотация: В данной статье раскрывается содержание социально-профессиональной деятельности педагога, которая направлена на решение задач обеспечения воспитания и обучения учащихся, а также использование средств педагогического воздействия. В ходе этой деятельности отражалось педагогическое мастерство учителя в процессе обучения, руководстве, воспитании, организации воспитательной работы и в продвижении указов и решений Президента РуЗ, распоряжений правительства.

Ключевые слова: социализация, процесс, действие, образование, воспитание, профессия, мастерство, содержание, качество.

Pedagogik faoliyat – bu o'qituvchining o'quvchilarga ta'lim va tarbiya berish, vazifalarini hal qilishga qaratilgan hamda pedagogik ta'sir ko'rsatish vositalari bilan amalga oshiriladigan professional aktivligidir. O'qituvchi mazkur faoliyat jarayonida o'qitadi, yo'l-yo'riqlar ko'rsatadi, tarbiyalaydi, o'quv-tarbiya ishlarini tashkil qiladi, Prezident, hukumat farmoyishlarini targ'ibot qiladi, o'z malakasini oshirish uchun

mustaqil bilim olishni rejalashtiradi, oqibat natijada o'zi ham kamol topadi, o'quvchilarni ham kamol toptiradi.

Pedagogik faoliyat o'ziga xos tarixiy-ijtimoiy ahamiyatga yega bo'lgan faoliyat bo'lib, u insonni hayot, mehnat, ijtimoiy turmushga tayyorlash va yeng avvalo, yosh avlodni mustaqil faoliyat ko'rsatib, mamlakatda, jamiyatda muvaffaqiyatli mehnat qilib, ijtimoiy-foydali faoliyat bilan shug'ullana oladigan inson shaxsini shakllantirish va rivojlantirishga qaratiladi.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyatning mohiyati va mazmunini ko'rib chiqishdan oldin "faoliyat" va "pedagogik faoliyat" tushunchalar to'g'risida to'xtalib o'tish talab etiladi.

Oddiy so'zlashuv tilida faoliyat deganda biz inson faolligining har qanday ko'rinishini tushunamiz. Shunga o'xshash ta'riflarni izohli lug'atlarda ham ko'rishimiz mumkin: "faoliyat" - bu ish, qandaydir bir sohaga oid mashg'ulot.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat - bu shaxslarga, fuqarolarga, jamoalarga ularning ijtimoiy faoliyat qobiliyatini yaxshilash yoki tiklash uchun yordam berish bo'yicha kasbiy faoliyat¹.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat - bu shaxsga uning ijtimoiylashuvi jarayonida yordam berishga, uning ijtimoiy-madaniy tajribasini o'zlashtirishga va uning jamiyatda o'zini o'zi anglashi uchun sharoit yaratishga qaratilgan kasbiy faoliyat turi².

Ijtimoiy-pedagogik faoliyatning vazifalari ijtimoiy hayotning aniq muammolarini hal qilishning yaqin istiqbollarini belgilaydi. Maqsadga bir nechta yo'nalishlar (profilaktika, rehabilitatsiya, inson huquqlari va boshqalar) bo'yicha vazifalarni amalga oshirish orqali erishish mumkin. Ijtimoiy pedagogning kasbiy faoliyatining vazifalari orasida quyidagilarni ajratib ko'rsatish mumkin:

-qamoqqa olingan shaxsning jismoniy, ruhiy, axloqiy, ijtimoiy salomatligini saqlash, mustahkamlash uchun sharoit yaratish;

---

¹ Мудрик, А. В. Социальная педагогика : учеб. для студ. пед. вузов / А. В. Мудрик / под ред. В. А. Слостенина. 3-е изд., испр. и доп. М.: Изд. центр Академия, 2002. 200 с.

² Бурмистрова М.Н., Васильева Л.Л., Петрова Л.Ю., Кашеева А.В. и др. Социально-педагогический словарь. 2016 г..

- tarbiyalanuvchining hayotida axloqiy fazilatlarni, ijtimoiy ahamiyatga ega yo'nalishlarni, munosabatlarni shakllantirish va rivojlantirish;

-mikrojamiyatning bolaning rivojlanishiga bevosita va bilvosita ijtimoiylashtiruvchi ta'sirini oldini olish, bartaraf etish;

-mikrojamiyatda qobiliyatlarni rivojlantirish, imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish;

- ijtimoiy moslashuv jarayonini optimallashtirishga qaratilgan profilaktika, reabilitatsiya tadbirlari tizimini amalga oshirish;

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat o'z mohiyatiga ko'ra pedagogik faoliyatga juda yaqin bo'lib, undan ajralib turadigan va o'ziga xos xususiyatlarga ega. Shuni ta'kidlash joizki, ijtimoiy-pedagogik faoliyat - bu ma'lum tajribani o'qitish orqali o'tkazish va o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishi uchun muayyan shart-sharoitlarni yaratishga qaratilgan kasbiy faoliyat turi.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat - keksa fuqarolarga ijtimoiy-pedagogik xizmatlar ko'rsatishda namoyon bo'ladigan, ijtimoiy xizmatlar oluvchilarning xatti-harakatlari va shaxsiyatini rivojlantirishda og'ishlarning oldini olishga, ularning ijobiy manfaatlarini shakllantirishga qaratilgan faoliyat. dam olish sohasi), ularning bo'sh vaqtini to'g'ri tashkil etish³.

Yuqorida aytib o'tilganidek, ijtimoiy-pedagogik faoliyatning asosiy yo'nalishlari quyidagilardir:

- noto'g'ri moslashish (ijtimoiy, psixologik, pedagogik) hodisalarining oldini olish, ularning shaxsiy rivojlanishi orqali bolalar va yoshlarning ijtimoiy moslashuv darajasini oshirish bo'yicha faoliyat;

- me'yordan ma'lum bir og'ishlarga ega bo'lgan bolalar va yoshlarni ijtimoiy moslashtirish va reabilitatsiya qilish bo'yicha tadbirlar.

---

³ Мартынова И. А. Социально-педагогическая деятельность в учреждениях социального обслуживания : дис. – 2017.

Biroq ijtimoiy pedagog faoliyatida profilaktika faoliyati, qoida tariqasida, ikkilamchi, yordamchi xarakterga ega. Ushbu mutaxassisning kasbiy faoliyatining asosi ma'lum bir bola (yosh) bilan ishlash bo'lib, u bolaning (yoshning) shaxsiyatini o'rganish va uning ijtimoiylashuvi, jamiyatga integratsiyalashuvi jarayonida yuzaga keladigan individual muammolarni hal qilishga qaratilgan. uning muhiti, unga yordam berish uchun individual dastur tuzishni tashkil etadi. Shu sababli, ijtimoiy-pedagogik faoliyat tabiatan maqsadli bo'lib, mijozning muammosi hal qilinadigan vaqt davri bilan chegaralanadi.

Hozirgi vaqtda kasbiy ijtimoiy-pedagogik faoliyatning tanlangan turlarini nazariy rivojlantirish, tashkiliy loyihalash, me'yoriy mustahkamlash, metod va texnologiyalar bilan jihozlash turli darajada amalga oshirildi. Umumiy holat shundan iboratki, ijtimoiy pedagog lavozimi zarur bo'lgan barcha muassasalarda rasman kiritilmagan. Bunday mutaxassisning kasbiy salohiyati, qoida tariqasida, to'liq amalga oshirilmaydi - uning funktsional vazifalari rivojlanmaganligi yoki maxsus kasbiy ma'lumotga ega bo'lmagan shaxs ushbu lavozimda ishlashi yoki boshqa sabablarga ko'ra. ob'ektiv yoki sub'ektiv sabablarni keltirish mumkin.

Boshqa tomondan, bolalar muassasalari va tashkilotlarining turli xodimlari (o'qituvchilar, to'garaklar, to'garaklar rahbarlari, maslahatchilar, tarbiyachilar va boshqalar) har doim professional tarzda bajarganlar - va xodimlar tarkibida ijtimoiy pedagog mavjud bo'lmagan taqdirda, ular hozirgacha - birinchi navbatda profilaktik xarakterga ega bo'lgan muayyan ijtimoiy-pedagogik funktsiyalarni bajarishda davom etmoqdalar.

Bunday vaziyatda muayyan ijtimoiy-pedagogik muammolarni hal qilishning turli darajadagi dolzarbligini hisobga olish kerak. Shunday qilib, jismoniy va aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalar bilan profilaktika ishlari yoki ishlash ushbu toifadagi bolalarga kasbiy ijtimoiy-pedagogik yordam tizimi tabiiy ravishda shakllanguncha kutishi mumkin, chunki aslida u qisman boshqa mutaxassislar -

o'qituvchilar, tashkilotchilar tomonidan amalga oshiriladi. turli ta'lim va dam olish muassasalarida maktabdan tashqari ishlar, maslahatchilar, tarbiyachilar va boshqalar.

Yana bir narsa, masalan, ijtimoiy-pedagogik tarbiyadan og'ishlari bo'lgan bolalarni ijtimoiylashtirish muammosi, ularning aksariyati pedagogik ta'sir doirasidan tashqarida bo'lib chiqdi. Ushbu ijtimoiy-pedagogik muammolarni bugundanoq malakali va professional tarzda hal qilish kerak, chunki jamiyatimizning ertangi kuni ijtimoiy salomatligi bunga bog'liq. Shuning uchun ham, bizning fikrimizcha, ushbu toifadagi bolalar bilan ijtimoiy-pedagogik faoliyatni nazariy jihatdan ishlab chiqish va tashkiliy loyihalash bugungi kunda ustuvor vazifaga aylanmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Galaguzova M. A. i dr. Sotsialnaya pedagogika. – 2016.
2. Qoraboeva 3., Abdusamatova N. Ijtimoiy pedagogika (atamalar izohli lug'ati). – Namangan, 2017, 12-bet
3. Mudrik, A. V. Sotsialnaya pedagogika : ucheb. dlya stud. ped. vuzov / A. V. Mudrik / pod red. V. A. Slastenina. 3-ye izd., ispr. i dop. M.: Izd. sentr Akademiya, 2002.200 s.
4. Xodjaev B.Q., Juraev B.T. Pedagogik faoliyatga kirish [Matn]: monografiya / B.Q. Xodjaev, B.T. Juraev. - Toshkent: Muharrir nashriyoti, 2020. -148b.
5. Egamberdieva N. Ijtimoiy pedagogika: darslik/ N.Egamberdieva. — T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti,2009. - 232 b.